

■ ДА ГИ ПАЗИМ

Асен Изнатов



Скалолазка *Tichodroma muraria*
„Птицата пеперуда“, която има ограничено
разпространение по високите ни планини.
Включен в категорията уязвим вид в Червената
книга на България



Нощна чапла *Nycticorax nycticorax*

Като повечето обитатели на влажни зони е вид, който е застрашен поради пресушаването или замърсяването на водоемите, както и браконьерството. Включен в категорията уязвим вид в Червената книга на България



Розово фламинго *Phoenicopterus roseus*

У нас не е гнезещ вид, а можем да го видим по време на миграция или през зимата, ако е мека, и то само в типичните му местообитания – солени и плитки езера



Индийско шаварче *Acrocephalus Agricola*
България е западната граница на неговото
разпространение. Включен в категорията
застрашен вид в Червената книга на България,
защитен на територията на цялата страна
ЗБР, приложение 3

Синявица Coracias garrulus
Един от видовете птици индикатори,
показващ степента на замърсеност на
околната среда. Включен в категорията
уязвим вид в Червената книга на България



Черен лешояд Aegypius monachus
Една от най-редките ни птици, която, въпреки
че е включена в категорията изчезнал вид в
Червената книга на България, все още може да
се види в Източните Родопи







Чухал *Otus scops*
Прелетен типично нощен вид, който се храни
основно с насекоми. Защитен на територията
на цялата страна по ЗБР, приложение 3

Къдроглав пеликан *Pelecanus crispus*
У нас гнезди в резервата Сребърна, като може да бъде видян и на други влажни зони, а често се забелязват негнездящи птици по Бургаските езера. Включен в категорията застрашен вид в Червената книга на България



Турилик *Burhinus oedicnemus*
Унищожаването и замърсяването на местообитанията са основната причина да бъде включен в категорията уязвим вид в Червената книга на България



Авторът на снимките **Асен Игнатов** работи в Националния природонаучен музей – БАН, София, като зоолог, художник и фотограф. Има научни интереси в областта на орнитологията (фаунистика, етология, екология, зоогеография на птиците) и опазването на природата.

ХИПОПОТАМИ ЗАВЛАДЯВАТ ЮЖНА АМЕРИКА?

От учебниците по зоология знаем, че хипопотамите са едни от най-едриите чифтокопитни бозайници, които в минали геологични времена са били представени от много видове на нашата планета, но понастоящем само 2 вида обитават африканския континент на юг от Сахара. Това са големият, или нилският хипопотам (*Hippopotamus amphibius*), който достига до страховити размери: височина до 1,5 м, дължина – 4 – 4,5 м и маса до 3 тона! Неговият събрат – малкият хипопотам, или хипопотамът джудже (*Choeropsis liberiensis*), е с много по-скромни размери и води скрит начин на живот в тропическите гори на Либерия и долното течение на р. Нигер. Силеният и агресивен голям хипопотам често воюва със своите събратя за храна, водни територии или за завоюване на женските, но при среща с човека също проявява агресивност и напада даже рибарски лодки и малки плавателни съдове в реките, където обитава. Поради намаляващата им численост и опасност от пълно изчезване в Африка и двата вида са под охрана от международните конвенции за защита на природата. Те са и една от интересните атракции в големите зоологически градини и паркове в света.

С подобна цел през 1981 г. и в Колумбия били внесени от Северна Америка 3 чифта нилски хипопотами, които били настанени в резервата Хасиенда Наполес в района на гр. Пуерто Триунфо. Условието се оказали отлични за новите гости, те имали достатъчно храна, започнали бързо да се размножават и само за 20 – 30 години числеността им достигнала 28 екземпляра! А преди няколко години двойка хипопотами избягали от Хасиенда Наполес и мигрирали в района на Пуерто Берио, известен с многото си плавателни водоеми. Скоро се оказало, че както в резервата Хасиенда Наполес, така и на новото място хипопотамите започнали да проявяват голяма агресивност към охранителите, рибарите и местното население и било много трудно да ги задържат зад оградите. Така, само

за 2 – 3 десетилетия, от желан атрактивен вид големият хипопотам се превърнал в опасен чуждестранен елемент в Колумбия, който бил обявен за инвазивен вид за местната фауна, застрашаващ не само рибарите и плувците, но и местното биоразнообразие на страната. Били регистрирани и много случаи на нападения и умъртвявания на домашни животни, предимно крави, отглеждани покрай реките и водоемите в района.

За да предпазят охраната, жителите и домашните животни на Хасиенда Наполес от агресивните мъжки хипопотами, един от тях бил уловен и експериментално кастриран през 1999 г., но ефектът не довел до очакваните резултати. Кастрирането се оказало изключително трудно и скъпо, не само поради голямото количество упойки за огромните животни, но и поради обстоятелството, че веднага след инжектирането с упойващи патрони животните веднага скачали в дълбочините на водоема и се налагало изваждането и оперирането им на сушата. Смята се, че този оперативен случай е първият в световната наука и практика успешен опит за кастрация на хипопотами с цел контролиране на размножаването им.

От 2010 г. големият хипопотам вече е включен в списъка на потенциално опасните инвазивни видове животни за Южна Америка. В усилията за неговото ограничаване и поддържане под контрол на числеността му се включват и части на армията на Колумбия. Финансирането на проектите за ограничаване и контролиране на числеността на големия хипопотам в Южна Америка се осигурява понастоящем от големи природозащитни организации и се следи и контролира от авторитетните международни конвенции на ООН за биологичното разнообразие (CDB) и за застрашените видове (CITES). Дали големият хипопотам ще се подчини на човешките усилия за ограничаване в новите местообитания ще покаже близкото бъдеще.